

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ЯК УМОВА ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

*М.М. Дяченко-Богун
Полтава, Україна*

Для успішного проходження навчально-виховного процесу у педагогічному університеті важливо створити такі умови, за яких би максимально реалізувалися індивідуальні можливості особистості. Складність полягає у тому, що в університет приходять студенти з різним рівнем навчальних досягнень, різними типами пам'яті, розвитком мислення. Тому працювати з усіма студентами однаково – неможливо. З цього випливає необхідність проектувати не одну програму дій для роботи на заняттях, а декілька, кожна з яких спрямовувалася б на певну особистість. Тому індивідуалізація та диференціація навчання є однією з умов вдосконалення навчально-виховного процесу.

Підвищення вимог до якості освіти потребує переорієнтації навчального процесу з інформативної форми на індивідуально-диференційовану. Диференційоване навчання полягає у певному розподілі навчальних планів і програм, тоді як індивідуалізація навчання передбачає вибір методів, темпів навчання на основі врахування індивідуальних особливостей, тобто диференціація навчання є втіленням індивідуалізації. Саме тому застосування принципів індивідуалізації навчання відіграє значну роль у формуванні творчих здібностей особистості студента і максимальному розкриттю його професійного потенціалу.

Під індивідуалізацією професійно-педагогічної підготовки ми розуміємо організацію процесу повідомлення студентам відповідних спеціальних знань і формування умінь з урахуванням їх індивідуальних особливостей, що створює оптимальні умови для реалізації потенційних можливостей кожного студента. Головними цілями, результатами і критеріями індивідуалізації професійно-педагогічної підготовки є:

- підвищення ефективності професійно-педагогічної підготовки, створення системи освіти, що забезпечує кожному максимальний розвиток його можливостей, здібностей;
 - демократизація навчально-виховного процесу, ліквідація одноманітності в навчанні, надання студентам свободи вибору елементів навчально-виховного процесу;
 - створення умов для навчання і виховання, адекватних індивідуальних особливостей і оптимальних для різнобічного загального розвитку студентів;
 - формування і розвиток індивідуальності, самостійності і творчого потенціалу особистості.
- В зв'язку з вищесказаним індивідуалізація професійно-педагогічної підготовки означає:
- створення умов для розвитку всіх суб'єктів освітнього процесу;
 - впровадження в професійно-освітній процес сучасних педагогічних і психологічних технологій розвитку індивідуальності;
 - забезпечення моніторингу професійного розвитку усіх суб'єктів освіти, тобто регулярна та оперативна діагностика, яка входить до системи зворотного зв'язку в процесі розвитку індивідуальності;
 - розвиток варіативної освіти, спрямованого на розширення професійного самовизначення і на саморозвиток особистості студента;
 - корекція соціального та професійного самовизначення особистості, а також професійно важливих характеристик майбутнього фахівця.

Виходячи з особливостей розвитку пізнавальної, мотиваційної і предметно-практичної сфер індивідуальності людини, можна відмітити, що основу індивідуалізації професійно-педагогічної підготовки студентів повинен скласти принцип варіативності вибору змісту і форм діяльності студентів.

Варіативний підхід у навчанні означає, з одного боку, різноманіття, різнорівневність, диференційованість вправ і завдань, можливість випереджального навчання, спадкоємність форм навчання, з іншого боку, право особи на навчання в відповідності зі своїми особливостями, здібностями, інтересами, життєвими планами, тобто варіативний вибір індивідуальної освітньої траєкторії. Цей вибір, з одного боку, опосередкований індивідуальних можливостей, інтересами і потребами студента, їх особливостями і колективу, а з другий - припускає виконання навчальної програми та набуття студентами необхідних знань, умінь і навичок.

Принцип варіативності вибору змісту і форм діяльності студентів на аудиторних заняттях і в період педпрактики реалізується на нашому факультеті через:

- вибір варіантів практичних завдань з урахуванням інтересів і можливостей студента;
- вибір студентами бази педагогічної практики, освітнього закладу, класу;
- вибір соціальних та професійних функцій, які виконуються студентом в період практики;
- вибір форми звітності за результатами практики.

Цей принцип забезпечує максимальний рівень реалізації педагогічного потенціалу студентів завдяки:

- визначенню в навчальній програмі обов'язкових для всіх студентів видів і форм роботи, а

також варіативних, з урахуванням конкретних умов, своїх можливостей і перспектив;

- розробці практичних завдань і звітних документів з урахуванням різного рівня індивідуальних здібностей, професійних інтересів і перспектив студента;
- стимулюванню творчої активності та дослідницької діяльності студентів.

На всіх кафедрах природничого факультету для досягнення варіативності навчання використовуються різні форми і методи, у тому числі досить традиційні:

- вивчення рівня навчальних досягнень особистості кожного студента;
- подача програмового матеріалу блоками, спираючись при цьому на внутрішньо- та міжпредметні зв'язки;
- використання опорних конспектів, алгоритмів виконання завдань, постановка проблемних питань, вирішення нестандартних завдань, участь у всіх видах пізнавальної діяльності;
- формування індивідуальних додаткових завдань,
- диференційована за характером самостійна робота,
- завдання різного ступеня труднощів,
- індивідуальні графіки виконання навчального плану,
- лабораторно-практичні заняття з диференційованим підходом до рівня підготовки студентів,
- навчально-дослідна робота студентів у рамках навчального процесу,
- постійний контроль і самоконтроль за результатами навчання, їх обґрунтованість й достовірність, що реалізується введенням рейтингової шкали оцінювання;
- створення позитивних взаємин на рівні «викладач-студент», які формують через почуття особистої значущості, переконують їх у власних здібностях.

Зазвичай їх вдала реалізація зв'язується з умілим побудовою навчального заняття, підбором дидактичного матеріалу. Таким чином, поступово вирівнюється початковий рівень навчальних досягнень, зростає зацікавленість та впевненість у власних силах, реалізується професійний потенціал студентів.

РОЛЬ КЕРІВНИКА ПРОЕКТУ У ВИЗНАЧЕННІ МЕТИ ПРОЕКТУ ВІДТВОРЕННЯ РОДОВОЇ ЦЕРКВИ РІЗДВА БОГОРОДИЦІ ГОГОЛІВ-ЯНОВСЬКИХ

*М.І. Єнко
Полтава, Україна*

Основною проблемою керівника Проекту відтворення родової церкви Різдва Богородиці Гоголів-Яновських на території Гоголівської сільської ради Шишацького району Полтавської області стало переконати народних депутатів Верховної Ради України виокремити із загальної площі земель, що закріплені за національним музеєм-заповідником М.В.Гоголя, 33 десятини землі, що належала церкві (за розпискою батька письменника) [3, С.37].

Аналізуючи публікації з теми дослідження, слід відзначити, що керівник проекту може формувати не одну, а кілька цілей, але всі вони повинні бути взаємоузгодженими і підпорядкованими єдиній меті Проекту. Цілі складаються в єдину цілісну систему, для чого використовується побудова «дерева цілей». Формуючи «дерево цілей», необхідно знаходити розумний компроміс для того, щоб цілі не суперечили одна одній.

При визначенні цілей варто максимально уникати суб'єктивного та емоційного підходу. Цілі мають формулюватися на підставі відповіді на питання: як проект погоджується з цілями музею-заповідника М.В.Гоголя?; яку проблему вирішує або яку можливість надає?; чому його потрібно ініціювати саме зараз?

Зазвичай на практиці збирається робоча група, яка намагається знайти компромісне рішення щодо формування цілей проекту з урахуванням попереднього досвіду, аналізу кон'юнктури ринку та тенденцій подальшого розвитку. Управління проектом – це ефективне використання сучасних засобів та технологій управління (насамперед, інформаційних) в процесах планування проекту, координації учасників при його виконанні, контролю з метою вчасного завершення проекту та отримання запланованих результатів.

Роль керівника проекту, який здійснює керівництво роботою проектних команд в процесі реалізації проекту, організує та планує роботу команди, контролює своєчасне й якісне її виконання, визначає тип, склад і структуру проекту, координує роботу стосовно змін у проектах, визначає ризики проекту та стратегії його реалізації, є визначальною [2].

Дослідниця проблеми проектування в соціально-культурній сфері І. Петрова підкреслює, що мета – це сформульовані проблеми, виявлені у процесі аналізу ситуації, мета фіксує бажаний стан об'єкта, якого необхідно досягнути в результаті проектної реалізації. Завдання проекту обумовлюються відповідною цільовою установкою та сприяють реалізації мети на різних етапах проектування. Правильно вибрані головні та другорядні цілі, відповідні цим цілям завдання сприяють успішній реалізації проекту. Для того, щоб впевнитися у правильному формулюванні завдання, необхідно